

OHJEITA TUOMASMESSUN RUKOUS- JA EHTOOLLISAVUSTAJALLE

Päivitetty 11/2017

Rukous- ja ehtoollisavustajana toimiminen edellyttää papin tai diakonin koulutusta tai Tuomasyhteisön rukousavustajakurssin suorittamista. Rukous- ja ehtoollisavustaja toimii messussa rukousavustajana; hän rukoilee alttarille tulevien kanssa, pyydettyänsä hän antaa myös öljyllä voitelun ja voi toimia myös siunaajana tai rippipappina esirukousjakson aikana SEKÄ rukoilemassa Paranemisen kehään tulijoiden puolesta. Hän toimii myös ehtoollisen jakajana.

MESSUN VALMISTELU JA TOTEUTUS

Ennen messua

Saavu kirkkoon klo 17.15 mennessä, ilmoittaudu messun kokoajalle ja siirry alahuoneeseen pukeutumaan. Selvitä jakoparisi ja -paikkasi listasta, joka on sakastia vastapäätä olevalla ilmoitustaululla ja alahuoneen seinällä. Tutustu alahuoneen seinällä olevaan ns. kriisilistaan, jossa on tärkeitä puhelinnumeroita ja yhteystietoja kriisitilanteissa apua antavista järjestöistä. Osallistu yhteiseen alkupalaveriin klo 17.30 Cafe Agricolassa. Messun kokoaja kertoo siellä jakoparit, jakopaikat ja tehtävät. Ilmoita, jos et voi jäädä jälkikeskusteluun. Jos jostain syystä olet estynyt saapumasta palvelutehtävään, muistathan ilmoittaa siitä mahdollisimman ajoissa messun kokoajalle. Pyri kuitenkin itse järjestämään joku toinen tilallesi.

Messussa

Alkupalaverista siirrytään ulkokautta tai kryptan kautta kirkkosalin takaosaan, pääoven oikealle puolelle, hiljentyen alkavaan messuun, keskikäytävä jätetään vapaaksi. Kaikilla (liturgia ja tekstinlukijoita lukuun ottamatta) on tuohus, jonka saa mukaansa alkupalaverista. Alkujuonnon jälkeen seuraa **alkulaulu/virsi, jonka aikana messun toimittajat siirtyvät prosessiossa** kirkon takaosasta kuoriin. Ensimmäisenä ovat tekstinlukijat kantaen risti-ikonia, sitten rukousalttari-palvelijat, alhapukuiset rukous- ja ehtoollisavustajat jakopareittain sekä viimeisinä liturgi ja saarnaaja. Prosession saavuttua kuoriin siirry paikallesi, sammuta tuohus ja aseta se niille varattuun astiaan (astia kiertää lähtien liikkeelle kuoron/muusikoiden puolelta, jossa se on lattialla reunimmaisen tuolin vieressä).

Polvistu **synnintunnustukseen** polvistumistyyntyille tuolisi eteen kasvot seurakuntaan päin, reunimmaiset kaksi henkilöä molemmin puolin polvistuvat alttarin polvistumiskorokkeelle. Nouse synninpäästön jälkeen laulamaan kiitoslaulu ja istu sen jälkeen takaisin paikallesi.

Esirukousjakson alkaessa alkupalaverissa nimetyt neljä siunaajaa, kaksi esirukoilijaa sekä rippipappi siirtyvät esirukousjakson ajaksi kirkon takaosaan. **Alempana erilliset ohjeet heille.** Esirukousjakson ensimmäisen laulun alettua loput alhapukuisista siirtyvät kuorin etuosaan seisomaan ja odottamaan rukoilijoita. Kumarruttaessa sielunhoitoon tulijan puoleen, häntä tervehditään ja voidaan kysyä haluaako hän kertoa nimensä, jotta sitä voi käyttää rukouksessa ja keskustelussa, ja hänet ohjataan kuorin takaosan tuoleille istumaan. Rukoilemaan tulleen annetaan kertoa tulonsa syy. Hänen puolestaan rukoillaan vapaasti aiheeseen ja hänen tilanteeseensa sopiva rukous ja hänelle annetaan myös tilaisuus rukoilla itse. Lopuksi hänet voidaan siunata ja voidella öljyllä (kts. siunaajan ohje alemmaa). Mikäli tilanne pyrkii venymään yli rukousjakson keston, asianomaista pyydetään jäämään messun jälkeen kirkon etupenkkiin jatkokeskustelua ja rukousta varten. Olisi hyvä, että sama henkilö voisi silloin jäädä jatkamaan keskustelua. Mikäli messussa on käytössä "Paranemisen kehä", esirukousjohtaja kertoo siitä seurakunnalle seuraavasti: "Halutessasi

rukouksen sairauksista, vaivoista tai muista vaikeuksista paranemisen puolesta, tule alttaritasanteelle Paranemisen kehään.”

Asetu parisi kanssa polvistuneen (tai tyynyn vieressä seisovan) henkilön sivuille, pankaa kätenne hänen päälleen ja rukoilkaa yhteen ääneen skotlantilaisen Iona-yhteisön rukous: ”Tulkoon tässä/ täällä läsnä oleva Elävän Jumalan Henki sinun ruumiiseesi, mieleesi ja henkeesi ja parantakoon sinut kaikesta, mikä vahingoittaa sinua.”

Kun uusia tulijoita ei enää ole, siirry paikallesi odottamaan. Katso, jos kirkon etu- tai takaosassa on vielä pitkät siunausjonot, niin voit tarvittaessa siirtyä sinne öljyastian kanssa. Lopuksi öljyastiat viedään kuorin sivupöydälle.

Siunaaja

Lähde esirukousjuonnon aikana yhdessä muiden siunaajien kanssa sakastin kautta öljyastiat (kuorin sivupöydältä) mukana. Takana siunaavat asettuvat kirkon keskikäytävän molemmiin puolin pikaripöydän kohdalle selkä keskikäytävälle päin sekä yksi keskikäytävälle kasvot alttarille päin. Tarvittaessa voi olla myös neljäs siunaaja edessä. Edessä siunaava odottaa saarnatuolin vieressä kunnes esirukousjuonto on loppunut ja siirtyy sitten lähelle saarnatuolia. Kaikkien siunaajien paikat on merkitty kirkkosalin pohjakarttaan, joka on samassa listassa jakopaikan kanssa. Siunaaminen tapahtuu tekemällä öljyyn kostutetulla peukalolla ristinmerkki voideltavan otsaan ja sanomalla esimerkiksi ”Ota vastaan siunaus Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen”. Lopuksi lausutaan kättä siunattavan pään päällä tai olalla pitäen ”Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armo, Isän Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon sinun kanssasi nyt ja aina”. Kun takaosassa ei uusia tulijoita enää ole, siirrykää yhtä aikaa sivukäytävää pitkin, sakastin kautta omille paikoillemme kuoriin. Öljyastiat jätetään sakastiin.

Rippipappi

Rippi tapahtuu kirkon eteisen morsiushuoneessa. Lähde yhdessä siunaajien kanssa sakastin kautta öljyastia mukana sivukäytävää pitkin eteiseen. Rippihuoneessa on Raamattu, virsikirja, ikoni, kynttilä ja nenäliinoja. Rippihuoneessa on myös rippikirja. Merkitse siihen oma nimesi ja kävijöiden lukumäärä. Rippihuoneessa on Vapaa/Varattu-kyltti, ripusta se ovenkahvaan ulkopuolelle näyttämään tilannetta. Rippiin tulijoille on varattu rippihuoneen ulkopuolelle tuoli odottamista varten. Mikäli rippi venyy yli rukousjakson, siirry rauhassa viimeisen ripittäytyjän jälkeen sivukäytävää pitkin sakastin kautta takaisin kuoriin.

Liturgin avustaja

Alkupalaverissa nimetään kaksi liturgin avustajaa - sopikaa keskenänne ennen messun alkua minkä puolen (saarnatuolin vai kuoron/muusikoiden puolen) ehtoollisaineiden asettelusta huolehditte. On hyvä huomioida tämä jo alkuprosessiossa. Kuoron/muusikoiden puolen avustajan on hyvä olla prosessiossa ensimmäisenä valkopukuisten joukossa, saarnatuolin puolen viimeisenä ennen liturgiaa ja saarnaajaa. Kolehtilaulun/virren aikana liturgi siirtyy alttaripöydän äärelle, seuraa hänen perässään. Ota liinat astioiden päältä pois, taittele ne siististi ja asettele pöydälle pinoksi. Ota liturgin avustajalle varattu leivän täyttöastia. Asettele leivät tasaisesti pateeneille, parikymmentä öylättiä per pateeni.

Avustajat jäävät seisomaan uskontunnustuksen jälkeen ja seisovat koko **ehtoollisliturgian ajan**. Kolehtikori kiertää kuorissa lähtien liikkeelle kuoron/muusikoiden puolelta (kori lattialla ensimmäisen tuolin vieressä). Kolehdin kerääjien saapuessa alttarin eteen saarnatuolin puolella ensimmäisenä oleva antaa korin jollekin kolehdin kerääjälle. Kolehtilaulun aikana liturgi siirtyy alttarin äärelle, jolloin alkupalaverissa nimetyt liturgin avustajat seuraavat häntä.

Siirry Jumalan Karitsa –hymnin aikana parisi kanssa jakopaikalle. Heti kun laulu alkaa, ehtoollisenjakajat ottavat ehtoollisvälineet ja –aineet, myös täyttöastiat ja liinan (taakse lähtevät, jakopaikat E5-E8, alttaripöydän saarnatuolin puolelta ja etuosaan jäävät (jakopaikat E1-E4 ja E9) alttaripöydän kuoron/muusikoiden puolelta). Alkoholittoman ehtoollisen jakajat ottavat astiat

ensimmäisenä (jakopaikat E4 ja E5). Jakopaikat E1-E3 käyttävät täyttöastioina alttaripöydän hopeisia täyttöastioita, jakopaikat E4 ja E9 ottavat mukaansa myös täyttöastiat. Kaikki Tuomasmessussa käytettävä leipä on gluteenitonta.

Kirkon takaosassa jakavat parit lähtevät liikkeelle yhtenäisenä prosessiona heti kun ovat ottaneet astiansa. Edessä jakavat siirtyvät paikoilleen sen jälkeen, ja kaikki ehtoollisenjakajat asettuvat ensin seisomaan kasvot alttariin päin kääntyneenä laulun loppuun saakka.

Leivän jakaja (yleensä pappi) kantaa kalkin ja pateenin, viinin jakaja (yleensä maallikko) kantaa täyttöastiat eli viinikannun ja leipäastian. Maallikkoparin jakaessa ehtoollista, sopikaa ennen messua kumpi jakaa leivän ja kumpi viinin. Tällöin viinin jakaja ottaa mukaansa viinin täyttöastian lisäksi pyhitettyjen leipien astian (merkitty erikseen). Ehtoollista jaettaessa käytetään aina ns. pitkää muotoa ”Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis/veri, sinun puolestasi annettu/vuodatettu”. Ruuhkista huolimatta pyritään kiireettömyyteen ja jokaisen ehtoollisvieraan kohtaamiseen katsomalla häntä silmiin. Ehtoollisaineet pyritään käyttämään loppuun; kun täytätte leipä- ja viiniastiaa, arvioikaa tarvetta jonon pituuden mukaan. Täyttämisen yhteydessä jakoparina oleva pappi siunaa leivät. Mikäli maallikkopari on jakamassa leipää ja viiniä, leivät otetaan pyhitettyjen leipien astiasta ja niiden päälle tehdään ristinmerkki. Viiniä lisätään kalkkiin tarvittaessa, ennen kuin se tyhjenee kokonaan. Jakoparit jakavat lopuksi ehtoollisen toisilleen. Ehtoollisaineet, erityisesti viini, pyritään käyttämään loppuun. Tuomasmessun ehtoollisastioissa on ylijääneitä pyhitettyjä ehtoollisleipiä varten varattu erilliset astiat, jotka voidaan nostaa alttarille seuraavassa messussa. Ylijäänyt viini tallennetaan erikseen siihen tarkoitettuihin pulloihin ja tuodaan erilaisessa kannussa alttarille seuraavassa messussa. Viini käytetään ehtoollisen jaossa.

Takana olevat jakoparit seuraavat tilannetta niin, että kun itselle ei enää ole tulijoita, siirrytään jakamaan sen jakoparin läheisyyteen, jolla vielä jonoa (ei koske alkoholitonta jakopistettä – he voivat auttaa vain toisiaan!). Ehtoollisen päätyttyä, ennen takaisin paluuta on syytä odottaa, kunnes ehtoollisen jako edessä on päättynyt. Takana olevat jakoparit palaavat takaisin kuoriin yhtenäisenä kulkueena. Kaikki ehtoollisvälineet ja –aineet tuodaan takaisin alttarille. Viimeinen peittelee ehtoollisastiat.

Liturgi lausuu ehtoollisen päätössanat ja kiitosrukouksen, sekä peittelee omat ehtoollisastiat. Kaikki jäävät seisomaan messun loppuun asti. ***Loppujuonnon alkaessa*** saarnatuolin puolella ensimmäinen ottaa tuohuksen ja laittaa tuohusastian kiertämään kuorissa sekä sytyttää tuohuksensa alttaripöydän kynttilästä. Ota laulukirjat mukaasi prosessioon, joka poistuu kirkosta samassa järjestyksessä kuin saapui. Tuohuksia kannetaan eteiseen asti, sammutetaan ja laitetaan tuohusastiaan. Alkupalaverissa mahdollisesti nimetty alhapukuinen jää kättelemään urkuparven portaitten eteen eteiseen. Siirry esirukouspalveluun kirkon etuosaan heti messun jälkeen.

Messun jälkeen

Kaikkien rukous- ja ehtoollisavustajien toivotaan varaavan hieman aikaa messun päätyttyä kirkon penkkiin mahdollisesti jääviä rukous- ja sielunhoitoapua kaipaavia varten. Jos lähdet esirukouksen jälkeen kirkkosalista toiseksi viimeisenä (siis katso aina poistuessasi tilanne), jää odottamaan viimeistä alhapukuista! Ketään alhapukuista ei saa jättää kirkkosaliin yksin keskustelijan kanssa!

Siunausta tehtäväsi, kiitos että otit sen vastaan!